

◀ Een van de oudste foto's van de melkfabriek, genomen eind vorige eeuw
Foto-Archief O

Eerste zuivelfabriek in Groningen na 115 jaar ter ziele

„Dien eersten morgen bedroeg de afzet reeds veertig liter”

■ WINSCHOTEN - De eerste zuivelfabriek in Groningen, de Oldambster Zuivelfabriek en Melkinrichting is niet meer. Leve de OZMI, opgericht op 29 juni 1883 door vier gezeten boeren uit het Oldambt. Een van hen is Boelo Luitjens Tijdens, tweede kamerlid voor de vrijzinnig democraten, die zich in Den Haag ook sterk maakt voor kanalisatie van Westerwolde. Voor 9178 gulden zet de

Winschoter aannemer en steenfabriek K. de Groot een fabrieksgebouw neer op het terrein van voorheen tegelfabriek Nieman.

Door Cees Stolk

Een ideale plek vlakbij de spoorlijn, de enige plek in Winschoten waar schoon water aangevoerd kan worden voor het spoelen van de ketels, bussen en kaasbakken. Op drie april 1884 wordt de eerste melk aangevoerd. De Winschoter Courant van toen meldt in haar verslag: „Dien eersten morgen bedroeg de afzet reeds 40 liter. Ten gevolge van het inwerking komen van de fabriek hebben reeds eenige melkverkoopers de melk van 9 of 8 cent op 7 cent gebracht. Een van hen heeft het zelfs door den plaatselijken

omroeper laten bekend maken.” Tot 1909 blijft de OZMI als NV in bedrijf. Daarna zetten andere boeren de fabriek voort als cooperatie.

Het nieuwe bestuur gaat voortvarend te werk en gooit de fabriek vaak over de kop. De ene investering volgt na de andere en boterfabriekjes uit de omgeving moeten zwichten voor het 'geweld' van Winschoten en sluiten hun poorten. De melkfabriek groeit onder leiding van directeur Kornelis als kool. In de oorlog wordt de directeur weggevoerd naar Helgoland en stort de melkaanvoer in.

Na de oorlog als Kornelis in 1952 met pensioen gaat en de koppige Fries Harm Postma het roer overneemt beleeft OZMI zijn grootste bloei. Zuivelfabriek Duurswold in Slochteren fuseert met de

OZMI. Postma stoot de fabriek verder op en ondanks de fusie met de Zuid-Oost-Hoek overleeft Winschoten alle stormen, van fusie tot staking.

Zijn zoon Albert-Jan herinnert zijn vader, die de bijnaam had van Kappie, genoemd naar de scheepskapitein in een strip destijds in de Winschoter Courant, als een 'gedrevene'. „Hij was een driftkikker, die niet van ophouden wist. Zijn ziel en zaligheid lag in de fabriek. Hij was gefocust op groei, groei en nog eens groei. Zijn slogan was: stort die fabriek vol beton, dan lukt het ze nooit om 'm te slopen.” Na 115 jaar is het echter wel gelukt. Aan de bewogen geschiedenis van een eigenzinnige fabriek is een abrupt einde gekomen. Volgend jaar is de melkfabriek pas echt verleden tijd als over de OZMI een boek verschijnt.

99 22.5 90